

Informace ze zdravotnictví Moravskoslezského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Ostrava
21. 07. 2011

4

Činnost oboru diabetologie, péče o diabetiky v Moravskoslezském kraji v roce 2010

*Activity of the branch of diabetology, care for diabetics
in the Moravskoslezsky Region in 2010*

Souhrn

Tato informace podává přehled o počtu diabetologických ordinací a jejich personálním zabezpečení, dále o počtech ošetření-vyšetření a počtech léčených pacientů. Počet registrovaných diabetiků každoročně vzrůstá, v roce 2010 se s diabetem léčilo 99 813 pacientů. Klesá počet osob léčených pouze dietou (18 724 v roce 2010), zatímco stoupá počet pacientů léčených medikamentózně. Dále byl zaznamenán mírný pokles podílu diabetiků s chronickými diabetickými komplikacemi. Ty mělo v roce 2010 celkem 33 % léčených osob.

Summary

This information presents the numbers of diabetologist's consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of treatments-examinations and numbers of treated patients. The number of treated diabetics steadily increases, the number of patients treated for diabetes in 2010 was 99 813 patients. The number of patients treated only with diet decreases (18 724 patients in 2010) whereas using drugs grow up. Far it was registered the slight decrease of patients with chronic diabetic's complications. It was totally 33% in the group of treated patients.

Informace o činnosti diabetologického oboru vychází ze zpracovaných údajů výkazu A (MZ) 1-01 pro obor diabetologie (včetně ordinací praktických lékařů pro dospělé, kteří se touto činností zabývají). Výkaz byl součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2010. Formuláře výkazů a pokyny jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz.

Zpravodajskou povinnost splnilo 55 diabetologických ordinací a z 514 ordinací praktických lékařů pro dospělé se dle odevzdaných výkazů podílelo na aktivní léčbě diabetiků celkem 275, tj. 54 % ordinací. Lékaři ordinací praktického lékaře pro dospělé pro léčbu svých registrovaných pacientů trpících diabetem nevyčleňují úvazek a nevedou evidenci poskytnutých ošetření.

Činnost odborných diabetologických ordinací zajišťovalo celkem 44 lékařů a 53 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (v přepočteném počtu), včetně smluvních pracovníků.

Na úvazek 1 lékaře v oboru diabetologie připadalo v kraji v průměru 2 250 léčených pacientů (ČR 2 326). V průběhu roku 2010 poskytly ordinace 318 298 ošetření, což představovalo 3,2 ošetření (ČR 2,7) na jednoho léčeného diabetika.

Diabetes mellitus, jehož výskyt se v posledních letech průběžně zvyšuje, je do značné míry geneticky založené onemocnění. Vliv faktorů prostředí je však u tohoto onemocnění velmi výrazný a na genetické předpoklady navazuje. Mezi faktory zvyšující riziko onemocnění patří nejen stres a nezdravé životní prostředí, ale především nevhodné dietní návyky a s tím související obezita. Onemocnění je zatím nevyléčitelné, ale vhodnou životosprávou a léčbou lze dlouhodobě tlumit jeho projevy a následky. Trvale je počet žen - diabetiček přibližně o 6 % vyšší, v kraji činil v roce 2010 poměr 53,9 % žen a 46,1 % mužů (ČR 53,2 % žen a 46,8 % mužů).

Na diabetologických pracovištích kraje bylo v roce 2010 evidováno 99 813 léčených diabetiků, což představovalo 12,4 % celkového počtu léčených diabetiků v České republice. Ve srovnání s rokem 2009 došlo k nárůstu jejich počtu v kraji o 4 %. Děti do 14 let a dorost (15–19 let), u nichž se projevil diabetes mellitus I. typu, jsou léčeni převážně na dětských odděleních nemocnic a dispenzarizováni u svých praktických lékařů pro děti a dorost. Ve věku 0-14 let bylo evidováno 16 léčených dětí a ve věku 15–19 let bylo léčeno 30 osob s tímto typem diabetu.

V roce 2010 činil počet léčených diabetiků 8,0 % z celkového počtu obyvatel kraje (ČR 7,7 %). Nejvyšší výskyt diabetu na 10 000 obyvatel byl zaznamenán v okrese Ostrava 942 a Karviná 931 případů, průměr za kraj činil 803 případů (ČR 765).

Počet diabetiků léčených pouze dietou zaujímal 18,8 % z úhrnu léčených osob, v relaci na 10 000 obyvatel činil 151 případů a ve srovnání s rokem 2004 poklesl jejich počet o 35 %. Počet léčených PAD (perorálními antidiabetiky) byl nejvyšší, činil 51,1 % z úhrnu a na 10 000 obyvatel připadalo 411 takto léčených pacientů. Počet diabetiků léčených výhradně inzulinem představoval 17,3 % z úhrnu léčených, což činilo v přepočtu 139 případů na 10 000 obyvatel. Navýšil se také počet pacientů léčených kombinovanou léčbou inzulinem a PAD na 12,8 % ze 7,2 % v roce 2004. Struktura pacientů podle druhu léčby v ČR byla následující: 21,2 % osob bylo léčeno jen dietou, 50,8 % PAD, 16,3 % osob jen inzulinem a 11,8 % kombinovanou léčbou (inzulinem a PAD).

Diabetes mellitus je chronické onemocnění projevující se především zvýšením hladiny cukru v krvi, tzv. hyperglykemií. Je provázáno mnoha komplikacemi, mezi nimiž k nejzávažnějším patří postižení zraku nebo úplná slepota, selhání funkce ledvin či poškození nervů a krevního zásobení dolních končetin (tzv. diabetická noha), které může končit jejich amputací. Diabetickými komplikacemi bylo postiženo 33 132 osob, tj. 33,2 % z počtu léčených diabetiků (ČR 28,4 %). Nejčastější chronickou komplikací diabetu byla diabetická retinopatie (poškození oční sítnice), diagnostikovaná celkem u 13 879 léčených osob, což činilo 13,9 % (ČR 12,0 %) z úhrnu léčených, z toho 2,7 % bylo postiženo slepotou (ČR 2,6 %), absolutně 368 osob v kraji. Počet postižených diabetickou nefropatií (poškození ledvin) tvořil 12,0 % z úhrnu léčených (ČR 10,7 %), absolutně 11 934 osob, z toho 33,4 % s renální insuficiencí. Podíl léčených osob s diabetickou nohou, celkem 7 319 pacientů, činil 7,3 % z úhrnu (ČR 5,6 %). K amputaci bylo nutno přistoupit u 11,6 % (ČR 18,8 %) pacientů s touto komplikací, absolutně u 846 osob.

Prevalence diabetických onemocnění stále stoupá. V roce 2010 se léčilo 80 osob na 1 000 obyvatel, v roce 2004 to bylo jen 73 pacientů na 1 000 obyvatel kraje.

Zpracovala: Šárka Nováková
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Ostrava
17. listopadu 1790, 708 52 Ostrava-Poruba
tel.: 596 913 523
e-mail: novakovas@uzis.cz
<http://www.uzis.cz/>

Personální zajištění a počty ošetření v oboru diabetologie

Území, kraj	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření	
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	na 1 lékaře
Bruntál	5	4,10	4,50	30 262	7 381
Frýdek-Místek	9	6,39	6,46	36 992	5 789
Karviná	12	10,65	12,80	81 637	7 665
Nový Jičín	6	4,15	4,72	26 745	6 445
Opava	6	4,90	6,62	34 967	7 136
Ostrava	17	14,18	17,95	107 695	7 595
Moravskoslezský kraj	55	44,37	53,05	318 298	7 174
Česká republika	482	346,64	384,96	2 156 638	6 222

¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území, kraj	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu				
	absolutně	na 10 000 obyvatel	v %		
			I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)
Bruntál	8 451	867,94	5,35	93,31	1,34
Frýdek-Místek	13 455	634,37	5,57	92,86	1,57
Karviná	25 188	931,47	8,59	90,77	0,64
Nový Jičín	9 528	624,69	16,07	78,34	5,59
Opava	11 767	663,92	4,77	94,02	1,22
Ostrava	31 424	942,03	8,47	90,08	1,44
Moravskoslezský kraj	99 813	802,86	8,14	90,25	1,62
Česká republika	806 230	765,45	6,92	91,77	1,31

Počet léčených diabetiků k 31. 12. 2010

Území, okres	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	z toho v %		u PL pro dospělé v %	celkem	z toho v %	
		muži	ženy			muži	ženy
Bruntál	8 451	44,50	55,50	7,44	472	46,61	53,39
Frýdek-Místek	13 455	46,95	53,05	13,27	859	51,69	48,31
Karviná	25 188	44,26	55,74	8,74	1 532	46,93	53,07
Nový Jičín	9 528	43,49	56,51	8,39	1 168	47,86	52,14
Opava	11 767	45,16	54,84	11,31	903	49,17	50,83
Ostrava	31 424	48,64	51,36	10,51	2 906	49,45	50,55
Moravskoslezský kraj	99 813	46,06	53,94	10,07	7 840	48,76	51,24
Česká republika	806 230	46,77	53,23	16,62	64 997	47,92	52,08

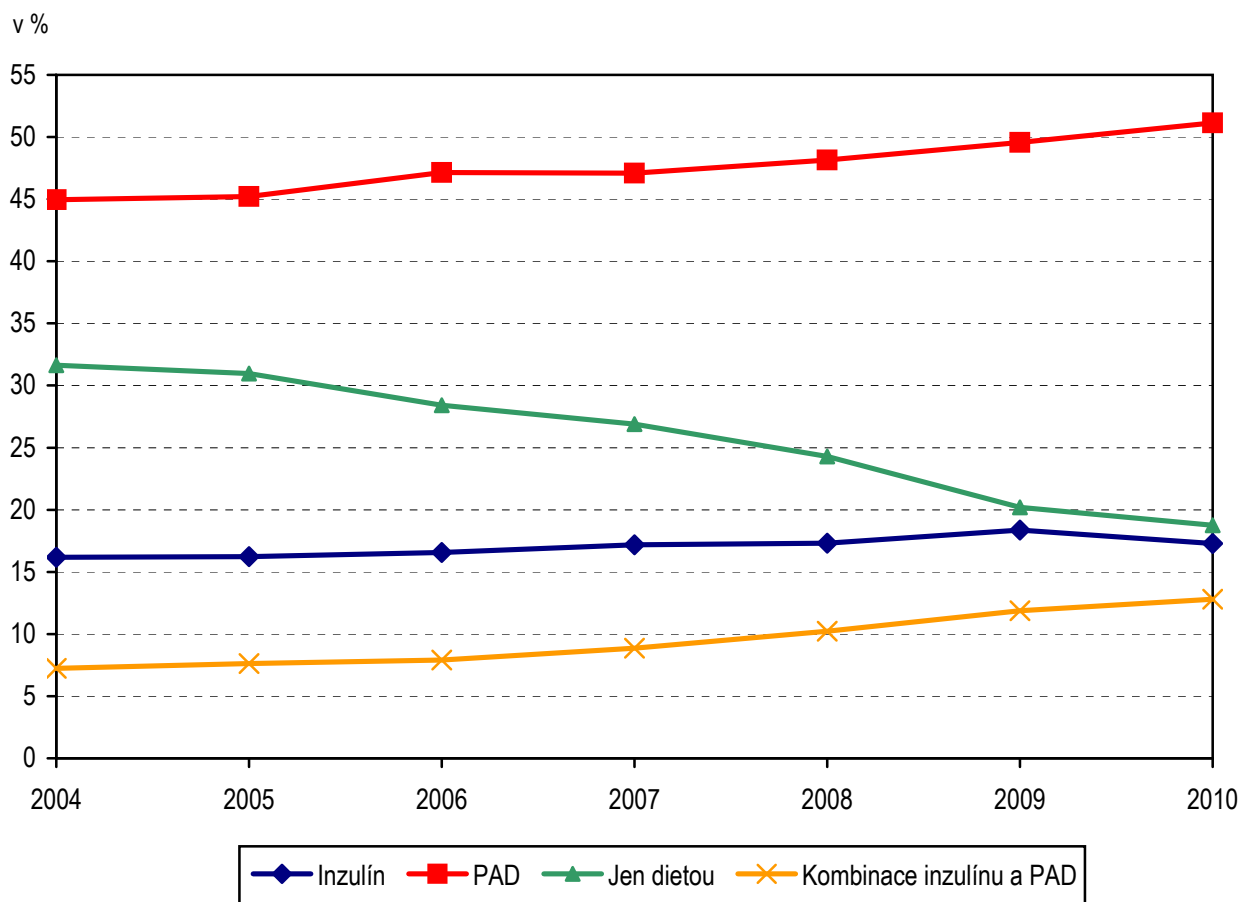
Počet léčených osob s chronickou diabetickou komplikací

Území, okres	Diabetická						
	nefropatie		retinopatie			noha	
	celkem	z celku s renální insuficiencí	celkem	z celku		celkem	z celku s amputací
				proliferativní	slepota		
Bruntál	1 506	655	1 230	341	19	1 365	54
Frýdek-Místek	1 346	446	1 621	395	72	439	198
Karviná	2 525	664	3 705	684	85	2 863	235
Nový Jičín	916	329	2 422	188	28	573	66
Opava	688	285	1 101	478	100	519	121
Ostrava	4 953	1 603	3 800	775	64	1 560	172
Moravskoslezský kraj	11 934	3 982	13 879	2 861	368	7 319	846
Česká republika	86 582	29 705	96 964	23 565	2 513	45 118	8 501

Léčení diabetici podle druhu léčby

Území, okres	Jen dietou		PAD		Jen inzulínem		Kombinací inzulínu a PAD	
	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel
Bruntál	1 096	112,56	4 416	453,53	1 717	176,34	1 222	125,50
Frydek-Místek	2 716	128,05	7 449	351,20	1 974	93,07	1 316	62,05
Karviná	3 830	141,64	12 385	458,00	5 414	200,21	3 559	131,61
Nový Jičín	2 919	191,38	4 198	275,24	1 132	74,22	1 279	83,86
Opava	2 529	142,69	7 594	428,47	1 045	58,96	599	33,80
Ostrava	5 634	168,90	15 006	449,85	5 973	179,06	4 811	144,22
Moravskoslezský kraj	18 724	150,61	51 048	410,61	17 255	138,79	12 786	102,85
Česká republika	170 605	161,98	409 197	388,50	131 625	124,97	94 803	90,01

Léčení diabetici podle druhu léčby v letech 2004 až 2010

Činnost oboru diabetologie v letech 2004–2010

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet pracovníků (úvazek) k 31.12., vč. smluvních lékařů	37,83	39,12	39,97	40,86	38,30	40,42	43,74
ZPBD	44,60	45,56	45,36	46,11	45,62	48,73	51,97
Počet ošetření-vyšetření (počet návštěv)							
absolutně	291 103	301 460	305 030	297 193	301 428	304 526	318 298
na 1 000 obyvatel	4 320,0	4 149,0	4 095,6	4 205,7	4 147,8	4 096,1	3 905,8
na 1 úvazek lékaře	7 695,0	7 706,0	7 631,5	7 273,4	7 870,2	7 534,0	7 277,0
na 1 léčeného pacienta	3,2	3,2	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2
Počet léčených pacientů k 31.12.							
absolutně	91 752	93 669	92 086	94 112	94 660	95 964	99 813
na 1 000 obyvatel	73,0	74,9	73,7	75,3	75,7	76,9	80,3
na 1 úvazek lékaře	2 425,4	2 394,4	2 303,9	2 303,3	2 471,5	2 374,2	2 282,0
Druh léčby							
jen dietou	29 028	28 998	26 161	25 306	22 996	19 379	18 724
PAD	41 246	42 337	43 406	44 314	45 577	47 560	51 048
inzulínem	14 846	15 198	15 247	16 163	16 396	17 619	17 255
inzulínem + PAD	6 632	7 136	7 272	8 329	9 691	11 406	12 786
Počet nově zjištěných onemocnění	7 382	7 628	7 128	6 640	6 957	7 633	7 840
Chronické komplikace diabetu							
diabetická nefropatie	7 773	8 181	8 246	9 291	10 245	10 807	11 934
z toho: s renální insuficiencí	2 414	2 217	2 397	2 955	4 089	4 399	3 982
diabetická retinopatie	12 788	12 634	11 556	12 169	13 360	14 156	13 879
z toho: proliferativní	1 894	2 070	2 273	2 443	2 688	3 041	2 861
slepota	309	360	320	289	371	311	368
diabetická noha	6 618	6 504	6 206	6 664	7 194	7 217	7 319
z toho: s amputací	655	711	737	773	782	781	846
Podíl chronických komplikací k počtu léčených diabetiků v %	29,6	29,2	28,2	29,9	32,5	33,5	33,2

Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 000 obyvatel v letech 1996–2010

